

De Eraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124.)

Zondag 16 October 1898. N°. 1086.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE: Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donnerdag's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor het Buitenland per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer 20 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereen. 12 Ct. p. regel

„De poort is eng en de weg is nauw.”

„Allen mengchen alom.”

Want de poort is eng, en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die dien vinden. Matth. 7: 14.

God dan, de tijden der onwetendheid overgezien hebbende, verkondigt nu allen menschen alom, dat zij zich bekeeren. Hand. 17: 30.

Er gaan twee stroomingen door het Christelijk leven.

De ééne strooming bedoelt het maximum van toegebrachten, en herleidt daarom den inhoud des geloofs tot een minimum. De ander daarentegen poogt het maximum van den geloofsinhoud te handhaven, en vergeestlijkt zich daarom met een minimum van toegebrachten.

Of, om die vreemde woorden te mijden, de één breidt den kring van de geloofvigen zoo ver mogelijk uit, maar is hierdoor genoodzaakt zijn Christelijke beïdenis zoo ver mogelijk in te krimpen; terwijl de ander, ten einde den vollen inhoud van zijn beïdenis te handhaven, den kring van wie Jezus toebehooren zoo nauw mogelijk neemt.

Dit kwam in vroeger eeuwen zoo sterk niet uit, omdat men toen eenvoudig naar zijn kerk rekende. Wie van zijn kerk was, werd zalig. Wie buiten zijn kerk stond, achtte men van de zaligheid te zijn gesloten.

Het oude standpunt der „alleen-zaligmakende kerk.” Een standpunt echter, dat zelfs de Roomschen praktisch niet meer aandurven. Om slechts twee namen te noemen. Van Bilderdijk en van Groen van Prinsterer zijn door Roomsche langgenooten verwachtingen gekoesterd, die van het „ter helle met wie buiten mijn kerk stierf” aanmerklijk afweken.

En buiten Rome's kerk kennen we niemand die onder Protestanten zulk gestreng oordeel zou aandurven.

Geen Lutherse zal nu meer zeggen, dat geen Gereformeerde zalig kan worden. Niemand in de zich noemende „vaderlandsche kerk” zal betwisten, dat er onder de gehate „Doleerenden” of „Afscheidenden” kinderen Gods kunnen schuilen. En onder de zelfbewuste Gereformeerden kunnen we ons zelfs niemand denken, die zijn kerkelijke grenzen tot in de eeuwigheid zou willen doortrekken.

En wat nog beslister spreekt.

„Niemand buiten mijn kerk zalig” sluit in het even krasse beweren: „Zalig een ieder die in de gemeenschap met mijn kerk stierf”. En wie nu is er in de Lutherse kerk die alle Lutherse, wie in de „vaderlandsche kerk” die alle Hervormden, wie in onze kerken die alle Gereformeerden zal zalig spreken?

Wat onze Catechismus van de „hypocrieten” zegt sluit dit zelfs in beginsel uit.

Juist ten gevolge hiervan echter, is het oordeel thans meer persoonlijk geworden, en van een volstrekt oordeel omgezet in een „oordeel der liefde”.

Niet allen in, velen ook buiten uw kerk; maar wie dan wel, en wie niet, dat luidt nu vanzelf de vraag, die de ernstigstemden in alle kerken Christelijk geestelijk afmat. „Van iemand staat blijf ik af”, is het vaste zeggen, waarmee elk Gereformeerde Christen betuigt, dat het oordeel aan den Kenner der harten staat; en dat hij zich wel wachten zal dat oordeel op zijn lippen te nemen.

Zelfs al ziet men iemand wegsterven, van wiens lippen levenslang geen woord uiting gaf van de liefde voor Christus, zoo zal wie goed staat, wel twijfelen, bijna wanhopen, maar toch zich onthouden van een volstrekt oordeel.

Calvin is ons hierin voorgegaan. Toen een bitter vijand van Gods volk door een moordenaar overhoop was gestoken, en een lijveraar daarover schreef, dat hij nu zijn loon in de plaats der verdoemenis had, vroeg Calvin ernstig, of de almacht van Gods genade dan beperkt en gebonden was, en of God nog niet onder den doodsmik zelf, leven in dit doode hart kon instorten.

En zoo moet het ook onder ons blijven. Ons oordeel blijft altoos een menschelijk oordeel, en kan daarom nooit anders dan een „oordeel der liefde” zijn.

Versta wel: „een oordeel der liefde”, wat zeggen wil, dat we nooit zeggen, dat iemand niet zalig wordt, maar wel in onze broeders en zusters, in wie we achten teekenen van genade te ontdekken, het bestaan van de liefde Christi vermoeden.

Doch hier nu juist ligt de moeilijkheid. Hoever strekt ge dit uit? Of ook hoe nauw krimpt ge dit in?

En dan, natuurlijk, laat zich tweerlei aandrift gelden. De ééne, om het pad der zonde zeer diep en den weg der genade zeer hoog te nemen, wat alsdan zeer licht ten gevolge heeft, dat men van bijna alle beïdeners, slechts een kleine kring uitgezonderd, oordeelt dat hun kennis van zonde en ellende veel te oppervlakkig en hun teekenen der genade veel te onzeker zijn.

De liefde voor het diepe en ernstige karakter van echte bekeering en waarachtig geloof, maakt dan allicht wantrouwend, en legt aan de liefde voor anderen het zwijgen op.

Enkelens zijn door dat zwaar tillen van de genade zelfs zoover heengeraakt, dat ze in de plaats hunner woning hoogstens een zes, zeven kennen, voor wie ze hopen hebben, en naar wier voorstelling het al veel zal zijn, zoo er onder de 1400 miljoen menschen, die deze aarde bewonen, nog zeven duizend gevonden worden, die hun knien niet voor den Baal gebogen hebben.

Anderen daarentegen slaan juist den tegenovergestelden weg in.

Hun uitgangspunt is niet de vraag hoe diep het pad der zonde en hoe hoog de weg der genade ligt, maar: hoe kunnen de meesten zalig worden?

Gevoel waarvan natuurlijk is, dat ze hun geloofseischen al lager moeten stellen. Immers hoe meer ze die geloofseischen laten dalen des te breder wordt de kring van hen, die ze beschouwen kunnen als Christus toebehoorende.

Stellen ze hun eischen hoog, dan keeren zij, die ze pogen te winnen, hun den rug toe, en ze vorderen niet. Maar zijn ze inschikkelijk, en met minder tevreden, dan laten steeds meerderen zich overhalen.

Dit maakt dan, dat hun geloofseisch al kleiner wordt. En ten slotte komen ze zoover, dat ze eigenlijk een Christen gaan zien in een ieder, die hen niet afstoof, die wel luisteren wil, die lief is, die voor armen of zending iets geeft, of op een bidstond zich vinden laat.

Voor al onder de heidenen gaat men dan nog verder, en somt onder zijn duizenden bekeerlingen een ieder op, die zegt dat hij wel leeren wil, om zich later misschien te laten doopen.

Ge gevoelt, het tweerlei uitgangspunt beslist hier.

Dringt innerlijke aandrift u, om de genade diep op te vatten, en dus ook wezenlijken ernst met het zondebesef te maken, dan loopt ge gevaar, buiten het kinschap te sluiten, wie toch wel wezenlijk van God getrokken werd. En, omgekeerd, dringt wijsheid van hart u, om toch vooral velen tot Christus te lokken, dan staat ge bloot aan het gevaar, om met, o, zoo dun Christelijk tintje vrede te nemen, en de wonde der ziel op het allerlichtst te genezen.

Ergoer nog, beide deze eenzijdigheden loopen in den regel uit op persoonlijke schade voor de eigen ziel.

Wie zijn maatstaf schrap, en daarom zijn snoor eng neemt, vindt vlak voor zijn voeten den strik van geestelijke hoogmoed. En omgekeerd, wie zijn snoor ruim, maar dan ook zijn maatstaf zeer klein neemt, loopt zeer ernstig gevaar, ook voor zich zelf niet dien zeer kleinen maatstaf vrede te nemen.

En zoo ziet ge in den ééne kring de liefde voor medezondaren onder den duivel van hoogmoed, en in den anderen kring de liefde voor de waarheid onder den demon van goedgeefsch, ingebeelde genade bezwijken.

Helaas, zoo is ons ongeestelijk hart. De blanke sneeuwvlok van Gods liefde en genade kan niet even ons hart aanraken, of wij bezoeiden ze door onze eenzijdigheden. Altoos het één of het ander. Nooit het volle, rijke leven der liefde en genade in zijn geheelheid en alzijdigheid.

De een sluit uit, wat God insluit. De ander sluit in, wat is uitgesloten door Gods Woord.

En dit nu juist vindt ge in de heilige Schriftuur zoo geheel anders.

Laten zij, die alle „lieve menschen” insluiten, toch vooral dikwijls lezen en herlezen wat Jezus van den breeden en den nauwen weg sprak: „De poort is eng en de weg is nauw, die ten leven leidt, en weinigen zijn er, die dien vinden.”

Maar ook laten zij, die alle niet zoo „diep ingeleiden” hardweg uitsluiten, aan dat „aan alle menschen alom” van Paulus denken, en zich gedurig dit andere apostolisch woord herinneren: „God wil dat alle menschen zalig worden, en tot de kennis der waarheid komen”. Ja, laten ze vooral denken aan die schare voor den Troon van het Lam, een schare die niemand tellen kan.

Waar Jezus zelf gezegd heeft: *De weg is nauw*, zult gij dien niet breed maken, en als Jezus van „weinig” spreekt, zult gij niet zeggen: Bijna een ieder.

Maar ook, als Gods Woord spreekt, van „een schare die niemand tellen kan” zult gij de „7000 uit Achabs tijd” niet als regel stellen.

Er zijn in deze 60 eeuwen sinds het paradijs $3 \times 60 = 180$ geslachten weggestorven. En 180 maal 7000 zou nog slechts één en een kwart miljoen geven. En wie, die onze volkstellingen kent, zal nu zeggen, dat zulk een schare niet zou te tellen zijn?

En daarom van rechts en van links moet deze eenzijdigheid de wereld uit, en van beide kanten moeten we ons aan de Schrift houden.

Ter wille van de liefste menschen mag uit het volle kleed van Gods heilige waarheid geen draad worden uitgetrokken. Zelf zult ge diep de zonde en hoog de genade nemen, en op kleerscheuren af u door de enge poort wringen, en ge zult niemand in den waan brengen, dat de doodelijke wonde zijner ziel met iets lichter te genezen is.

Maar ook ge zult uit het driedovig snoor van „geloof, hoop en liefde”, ter wille van het geloof, de liefde niet uitrukken en de hoop niet varen laten.

Het oordeel zal aan God verblijven, en van uw ziel zal de dorst, de hartstocht niet wijkten, om te lokken naar Christus, en te zoeken wat verloren was.

Ge zult Gods ordonnantien eerbiedigen, die verschil maken tusschen het kind, en den man en den grijsaard, verschil in denkracht en gaven van onderzoek, en gaven der tale, verschil in beschikbare tijd, verschil in aanleg en trant van aanzijn.

Bedenk wel, er is eerst het zaad, dan de kiem, daarna de halm, en dan pas de volle are.

En daarom laat ons elkander niet vereten, maar van elkander leeren willen.

Leer gij, die te veel uitsloot, van hem die te veel uitsloot, Gods heerlijkheid waarheid wat ernstiger opvatten.

En gij, die, in uw ijver voor de waarheid, enghartig wordt, leer van uw te slapen broeder meer lief te hebben wie nog is afgedooit.

Buitenland.

Frankrijk. Uit Madagascar.

Na een bange tijd te hebben doorworsteld, wordt het voor de protestanten op Madagascar wat dragelijker. Gelijktijdig met de modelleiden zoeken de Jezuïeten op dit door Frankrijk overreede eiland alle macht in handen te krijgen, en de Franse regering meent dat een winstgeest duurzaam voor Frankrijk gewonnen wordt, wanneer de godsdienst van de meerderheid der Franse bevolking er ingang vindt. Vandaar dat ook de meest radicale regering in Frankrijk, er steeds op uit is om de Roomsche propaganda in de koloniën te steunen, al is het dat die door de anders zoo gehate Jezuïeten gedreven wordt.

De Jezuïeten op Madagascar hadden zich weten meester te maken van al de daar aanwezige protestantse kerken, welke voor het meerendeel door Engelse zendingen gediend worden. De predikant Elise Escande, die verleden jaar naar Madagascar toog, om zijn broeder Benjamin te vervangen en alzo een echt Christelijk waak te nemen over zijn broeder, welke door inboorlingen vermoord werd — schreef onlangs, dat eindelijk al de kerken, die den Prot. kerken in het district Ambositra ontnomen waren, terug zijn gegeven. Dat de Engelse zendingen echter nog tegenwerking ondervinden, blijkt uit het feit, dat de regering hun verboden heeft medicijnen te verkoopen en zich van medicijnen uit Engeland te voorzien. Natuurlijk is de prijs der geneesmiddelen gestegen; de Engelse zendingen beproeven nu ze zooveel mogelijk zelf te bereiden.

Een nieuwe wet bepaalt dat al de Hova's of inboorlingen van Madagascar, vijf jaren lang de wapenen moeten dragen. Van de Protestantse onderwijzers vallen een 193 in de termen van te moeten dienen. Natuurlijk zijn de leden van geestelijke Roomsche broederschap van den militairdienst vrijgesteld. Men hoopt dat de protestantse onderwijzers in dit voorrecht zullen deelen.

In de jongste correspondentie van Elise Escande, deelt deze mede dat door hem een poging is gemaakt om te Fianarantsoa den Franschen nationalen feestdag van 14 Juli godsdienstig te herdenken. Dit teekent. Immers in den 14en Juli van het jaar 1789 de Franse revolutie uitgebarsten. De Franse protestanten kunnen maar niet inzien dat de groote revolutie uitging van beginselen, die lijfrecht indischmen tegen het goopenbaard Word Gods. Zij hebben maar alleen oog voor de meerdere vrijheid van beweging die de Gereformeerden na het uitbreken der revolutie kregen, en verstaan niet dat de toen opgeheven leuzen van „vrijheid, gelijkheid en broederschap” valsche waren. Bij het viere van dit feest, waaraan ook de schoolkinderen deelnamen, bleek het, dat de leerlingen der Lutherse en Gereformeerde scholen te

Fianarantsoa te zamen even talrijk zijn, als die van de Roomsche Jezuïeten-scholen.

Ofschoon dit een verblijdend feit mag heeten, daar er uit blijkt, dat het aan de Roomsche propaganda niet gelukt is de Protestantse scholen te ontvolken, zoo betreuren wij het dat er in Madagascar Lutherse en Gereformeerde scholen zijn. Het zou ons niet verwonderen wanneer er ook Engelsch-Episcopale scholen gevonden werden, die geleid worden door zendingen der Episcopale kerk. Waarom steunt men van uit Engeland en Zweden en Noorwegen niet de Franse zending, opdat men den grond zou kunnen leggen voor een nationale Protestantse kerk op Madagascar?

Het blijkt dat de generaal Salien, de Franse bewindvoerder, onpartijdig en billijk wil zijn, zoodat de toelag der Jezuïeten om alleen het zendingenveld van Madagascar te bearbeiten en alle anderen daarvan te verdringen, niet is kunnen gelukken.

Gemengd nieuws.

Te Bazel heeft men een congres gehouden om de kolonisatie van Palestina door Joden te bevorderen. Men sprak op dit „Sionistisch congres” uit, dat de Joodsche natie recht heeft op het bezit van het Heilige land. Een verslag omtrent den gunstigen toestand der Joodsche koloniën in Palestina werd zeer toegejuicht. Men besloot dat de Joodsche koloniale bank, die met een kapitaal van 25 miljoen werkt, van Keulen naar Londen zal worden overgebracht. Van deze bank zullen al de Joodsche financiële en industriële ondernemingen in Palestina uitgans. Het congres werd den 1sten Augustus gesloten. De stemming was er zeer enthousiast; jammer maar dat socialistisch getinte afgevaardigden soms oorzaak waren van heftige tooneelen.

Eene uitspraak van het Keizerlijk Gerechtshof te Leipzig, in zake de Baptisten te Kothén, geeft te kennen, dat er in het Groothertogdom Anhalt conscientievrijheid zijn moet. Deze uitspraak proclameert de vrijheid van godsdiensttoefening in het geheele Duitsche rijk, door middel van de overwegingen die het vonnis motiveeren. Deze uitspraak is ook van het hoogste gewicht; want het is bekend, dat in sommige deelen van Duitschland, vooral in Saksen, de protestanten, die niet tot de landskerk behooren, in het uitoefenen van hun godsdienst, door de politie en door de rechtbanken gedurig bemoeit werden.

WINCKEL.

Centrale Pastorale Conferentie

gehouden te Amersfoort, 14 September 1898.

Deze Conferentie werd dit jaar gehouden in het nieuwe, doelmatige kerkgebouw der Geref. Kerk Amersfoort (A) en bezocht door 15 predikanten, 21 kerkeraadsleden en 9 gemeente-leden. Dittmaal moest tot dekking van de kosten een toegangspreis geheven worden van f 0.50.

De Voorzitter, Prof. L. Lindeboom, opende de conferentie met het voorlezen van Handel. 20: 18 vgl. In zijn openingswoord herinnerde de voorzitter, hoe ten vorige jaar reeds de vraag besproken was of het niet tijd werd deze conferentie op te heffen, waar in bijna alle provincie's provinciale conferentie's gehouden worden.

Toen was echter besloten dat deze centrale conferentie zou blijven, juist omdat ze een centrale is. Een woord uit Duitschland kan ons, Gereformeerden in Nederland bemoeiden, een woord, waarin uitgesproken wordt dat de redding der Evangelische kerk in Duitschland slechts mogelijk is door kerkformatie als door Calvin is tot stand gebracht. Naar's voorzitters mening moest er meer verband komen tusschen de Dienaren des Woords en de gemeente. Daartoe moge ook deze conferentie mede werken!

De secretaris van het Comité, Ds J. Vonk te Maassluis, deed daarna verslag van de handelingen van het Comité sinds de vorige conferentie. Vele pogingen om referenten te verkrijgen waren levergeefs. Slechts de broeders D.D. A. van Veele, te Rotterdam en T. Bos te Breda verklaarden zich bereid referaten te houden op deze conferentie. Verder deelde de Secretaris mede dat er een te kort was en daarom een toegangspreis moest gesteld worden. Hij sprak de hoop uit dat indien deze conferentie ook een tekort naliet, er broeders zouden zijn, die helpen wilden het te dekken.

Na dit verslag, goedgekeurd onder dankbetuiging voor de vele moeiten, die de Secretaris zich getroost voor de conferentie, ontving Ds van Veele het woord voor zijn referaat. „De profeten des N. Verbonds.” Eene uitdrukking in eene der kerkelijke bladen door den referent gelezen, dat de „H. Schrift het ambt van doctores Ecclesiae niet duidelijk leert” had hem niet bevredigd en tot onderzoek geprikkeld.

Het resultaat van dit onderzoek had Ref. in zijn referaat samengevat. Hij was tot de slotsom gekomen dat het profetenambt onder het N. Verbond voortleefde in het doctorenambt, in de kerken oordelend als een dienst in de gemeente vermeld, maar in de beïdenis niet genoemd. Het profetenambt onder het N. Verbond was een ander dan onder het Oude. De profeten des N. Verbonds hadden niet tot taak nieuwe Openbaring te geven, maar de reeds van God gegeven openbaring in zich op te nemen, uit te spreken tot stichting der gemeente, gelijk blijkt uit 1 Cor. 14: 3 „die profeteert spreekt den menschen stichting en vermaning en vertroosting.” Den profeten des Verbonds waren de geesten der profeten onderworpen (1 Cor. 14: 32) terwijl dit niet zoo was bij de profeten des O. Verbonds. Opmerkelijk achtte Ref., dat het werk der profeten des N. Verbonds hetzelfde was als dat van de didaskaloï, de leeraars. Ja, zelfs blijkt dat er een overgang geweest is van het werk der profeten des N. Verbonds als extra ordinar in de ordinaire bediening van

de leeraars als in Efeze 4: 11, waar naar de door den Apostel bedoelde volgorde der profeten moeten overeenkomen met de leeraars. Ref. acht het opmerkelijk dat in oudere geschriften des N. T. meer van de profetie, in de jongere meer van leeraarsambt wordt gesproken. Nergens leest men in het N. Testament van een aanstelling der profeten, evenmin als van de didaskaloï, de leeraars. Er was erkenning van de gaven die God geschonken had maar geen aanstelling.

Deze didaskaloï werden belast met de opleiding tot den Dienst des Woords, gelijk Johannes in Antiochie en gelijk aan Origenes de wetenschappelijke beoefening van Gods Woord werd toegestaan.

Ook de kerkvaders zien, gelijk b.v. Augustinus, in de profeten des N. V. de doctores, ecclesiae. Evenzoo de Geref. Theologen uit het bloeitijperk der Geref. Theologie, gelijk de referent met breede citaten aanvoert. Ten slotte trok de referent in een vijftal stellingen het gevonden resultaat te samen. In deze stellingen hield referent staande: dat de didaskaloï, de ordinaire successie waren van het profetenambt des N. V.; dat deze didaskaloï meestal genomen werden uit de pastores (herders) maar tot bediening van hun ambt bijzondere genadegaven des Heiligen Geestes behoeven en eene van de herders onderscheiden bediening hadden; dat de Gereformeerden in de dagen der Reformatie dit verband van het doctoraat met het profetenambt wel hebben gevoeld maar niet hielden doorstaan; dat de sporen van dit besef nu nog aanwezig zijn, maar helderder moeten worden, en eindelijk dat bij de toepassing er op moet geleet worden, dat het pastoraat een ambt van de plaatselijke kerk is, die echter te beperkt is om een afzonderlijk doctoraat in te stellen; daarom kan geen sprake zijn van kerkelijke benoeming maar slechts van erkenning der gaven, door God aan iemand geschonken voor het doctoraat.

Na de pauze werd een levendige, opgewekte, ofschoon niet altijd duidelijke discussie gehouden over het belangrijke onderwerp, door den Referent behandeld. Terecht werd opgemerkt dat de titel „de profeten des N. Verbonds” niet had doen vermoeden dat over het kerkelijke doctoraat zou worden gehandeld. Betwist werd het onderscheid der profeten des N. en O. Verbonds; de overeenstemming der profeten met de leeraars in Efeze 4: 11, de bewering dat de leeraars in het N. Testament niet door de kerk werden aangesteld. Gevraagd werd hoe, waar het doctoraat een deel van het leeraarsambt is en de leeraars door de kerk worden aangesteld, het andere deel van het leeraarsambt niet door kerkelijke benoeming maar door spontane uiting en erkenning van de genadegaven des H. Geestes moest geschieden. Referent beantwoordde deze vragen, hield op alle hoofdpunten het geen hij in zijn referaat gezegd had staande en sprak desgevraagd als zijne overtuiging uit dat de gave der profetie des N. V. niet alleen bij de doctores was blijven voortbestaan maar ook bij eenvoudige gemeentelieden die een diep inzicht in het Woord en de Waarheid Gods hadden ontvangen.

De voorzitter bedankte den Referent zeer voor zijn interessant referaat, dat tot zulk een levendige discussie had aanleiding gegeven en verzocht hem onder instemming der vergadering zijn referaat in eene der bestaande Theol. tijdschriften algemeen bekend te maken, opdat de bespreking van dit belangrijke onderwerp levendig zou blijven.

Van meer praktischen aard was het onderwerp, dat door den tweeden Referent, Ds. Bos van Bodum, werd behandeld: „de kerkelijke tucht en hare betekenis voor Kerk en Maatschappij.” De referent begon met den tweeden psalm aan te halen als bewijs dat er een woen is om zich te ontslaan van het gezag van den koning Zions, doch dat die Heere in den hemel zal lachen over deze poging. Zijn Gezalide is Koning en eenmaal zal alle knie zich voor Hem buigen. Deze zekerheid mag ons echter niet doen stilzitten. Ook in onzen kring is eene loslating op te merken van Gods ordonnantien in leer en leven en daarom wil referent opwekken tot getrouwe en ernstige toepassing van de kerkelijke tucht. Deze tucht wil ref. verstaan, wat de H. Schrift er onder verstaat en niet komen in alle bijzonderheden van latere kerkrechtelijke onderscheiding en toepassing.

De H. S. bindt ons aan tweerlei: aan leer en leven, gelijk blijkt uit Titus 3: 10 en 1 Cor. 5: 13.

Tucht is een middel in Gods hand om te doen blijven bij de ware leer en het rechte leven. Dit hebben de Gereformeerden beter ingezien dan de Lutherse. Calvin beter dan Luther, gelijk duidelijk is uit de Geref. kerkenordeningen en Geref. confessie's. Tucht behoort tot den welstand der kerk meer dan tot haar wezen. Er kan tuchtsvervalsing zijn zonder dat het noodzakelijk is, zoodanige kerk voor eene valsche kerk te houden. Maar gelijk bij de planten de hand van den geoefenden tuinman zeer tot den bloei kan medewerken en eene goede tucht het onderwijs op de school bevordert, zoo dient ook de kerkelijke tucht tot den welstand der kerk. De betekenis van de tucht voor de kerk acht de Refer. voornamelijk hierin gelegen:

de tucht verscherpt het algemeene bewustzijn van de Waarheid Gods, welke zeer wijd is; de tucht houdt de wacht bij de grenslinien der kerkelijk geformuleerde waarheid; de tucht werkt eenheid in het leeren en ondervragen en geeft dus verheldering van het algemeene bewustzijn in de gemeente; de tucht bevordert eensgezindheid door niets